

Näringsutskottets betänkande

1999/2000:NU7

Redogörelse för företag med statligt ägande

Ärendet

I detta betänkande behandlas 1999 års redogörelse för företag med statligt ägande, vilken har överlämnats till riksdagen med regeringens skrivelse 1999/2000:20.

Sammanfattning

Utskottet har inget att erinra mot redogörelsen för de statliga företagen och föreslår att den läggs till handlingarna utan ytterligare åtgärd.

Skrivelsen

I regeringens skrivelse 1999/2000:20 lämnas en redogörelse för förvaltningen av statens företagsägande samt för verksamheten i de företag som under år 1998 helt eller delvis ägdes av staten.

Utskottet

Inledning

Utskottet behandlar här regeringens skrivelse 1999/2000:20 med 1999 års redogörelse för företag med statligt ägande. Inga motioner har väckts med anledning av skrivelsen. Förslag i budgetpropositionen (prop. 1999/2000:1) om Sveaskog AB jämte motioner behandlas i betänkande 1999/2000:NU1 om utgiftsområde 24 Näringsliv, vilket avlämnas samtidigt med föreliggande betänkande. Övriga motioner från allmänna motionstiden om statliga företag kommer utskottet att behandla under våren 2000.

Bakgrund

Sedan början av 1980-talet lämnar regeringen årligen till riksdagen en redogörelse för företag med statligt ägande. Redogörelsen innehåller en översikt över den statliga företagssektorn samt beskrivningar av berörda företag och affärsverk.

I förra årets redogörelse – 1998 års redogörelse för de statliga företagen (skr. 1998/99:20) – kompletterades redovisningen med uppgifter för flertalet

företag om de riktlinjer som gäller för förvaltningen av det aktuella företaget och de riksdagsbeslut som ligger till grund för detta. Vidare aviserade regeringen att kommande redogörelser skulle utökas med en bedömning av hur intentionerna i besluten om riktlinjer för verksamheten har tillgodosetts och i vilken mån uppsatta verksamhetsmål har uppnåtts.

Vid behandlingen av redogörelsen och tillhörande fyra motioner noterade utskottet (bet. 1998/99:NU5) den komplettering som gjorts i redogörelsen. Samtidigt förutsatte utskottet att den utökade redovisningen i fortsättningen skulle komma att omfatta samtliga berörda företag och att redovisningen även skulle inbegripa en tydligare beskrivning av målen för företagets verksamhet. Utskottet fann det också önskvärt att översikten över de statliga företagen utökas i ytterligare avseenden. Sålunda menade utskottet – i linje med vad som hade förordats i tre motioner – att informationen i den årliga redovisningen även bör omfatta en beskrivning av den statliga företagssektorns regionala fördelning samt uppgifter om de statliga företagen med avseende på jämställdhet, miljöanpassning och anställda med invandrarbakgrund. Utskottet utgick från att en sådan komplettering av den årliga redogörelsen kommer att genomföras senast fr.o.m. redogörelsen år 2000.

Förslag i en motion om att syftet med det statliga ägandet av respektive bolag skall redovisas i den årliga redogörelsen avvisades av utskottet, som anförde att frågor om syftet med det statliga ägandet bör tas upp i näringspolitiska princippropositioner eller i särskilda propositioner om statliga företag.

Motionen fick stöd i reservation (m, kd, c, fp), där det krävdes att redogörelsen också skall omfatta en redovisning för varje företag av syftet med det statliga ägandet. Därigenom, framhölls det, skulle riksdagen ges tillfälle att fortlöpande pröva de skäl som låg till grund för bildandet eller övertagandet av bolaget i fråga. Vidare skulle det av redogörelsen framgå vad som gjorts och vad som planerades för att syftet med det statliga ägandet skall uppnås. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag.

1999 års redogörelse

Jämfört med tidigare redogörelser har 1999 års redogörelse utvecklats i några avseenden. För varje bolag anges nu bolagets affärsidé och mål för verksamheten. Liksom tidigare år lämnar företagen en verksamhetsbeskrivning, men för vissa företag kompletteras redovisningen med en omvärldsbeskrivning. Årets redogörelse har också för ett flertal företag utökats med en resultatrapport för första kvartalet 1999 samt en prognos för helåret 1999. Den inledande sammanställningen över den statliga företagssektorn har vidare utökats med olika sammanställningar över företagen.

I skrivelsen aviserar regeringen att den senare kommer att föreslå riksdagen förändrade riktlinjer för förvaltningen av statliga företag. För att åstadkomma en så effektiv förvaltning av de statliga tillgångarna som möjligt måste staten, enligt regeringen, sätta tydliga mål, ge riktlinjer och skapa system för uppföljning av verksamheterna samt organisera förvaltningen effektivt. Enligt de riktlinjer som regeringen senare under hösten 1999 kommer att föreslå riksdagen skall ett grundligt analysarbete påbörjas med syfte att genomlysaffärsidé och strategier, föreslå nödvändiga förändringar och

kompletteringar/fusioner/försäljningar av verksamheter samt utvärdera de finansiella strategierna. I detta, betonas det i skrivelsen, ligger också att belysa statens syfte med ägandet.

Som redan påpekats har inga motioner väckts med anledning av skrivelsen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar den fördjupning av informationen om den statliga företagssektorn som lämnas i årets redogörelse. Genom denna komplettering ges bättre upplysningar både om företagssektorn som helhet och om verksamheten hos enskilda företag.

Som tidigare nämnts efterlyste utskottet vid behandlingen av 1998 års redogörelse en utvidgning av informationen i den årliga redogörelsen till att också omfatta uppgifter om de statliga företagen med avseende på bl.a. jämställdhet, miljöanpassning och anställda med invandrabakgrund. Utskottet vill här betona att därmed inte åsyftas en redovisning baserad på uppgifter från varje enskilt företag. Det utskottet eftersträvar är allmän information om utvecklingen inom den statliga företagssektorn i fråga om jämställdhet och miljöanpassning samt beträffande rekrytering av personer med utländsk bakgrund.

Enligt utskottets mening bör 1999 års redogörelse läggas till handlingarna utan ytterligare åtgärd.

Hemställan

Utskottet hemställer

beträffande *redogörelse för företag med statligt ägande*
att riksdagen lägger regeringens skrivelse 1999/2000:20 till handlingarna.

Stockholm den 30 november 1999

På näringsutskottets vägnar

Per Westerberg

I beslutet har deltagit: Per Westerberg (m), Barbro Andersson Öhrn (s), Lennart Beijer (v), Göran Hägglund (kd), Karin Falkmer (m), Sylvia Lindgren (s), Ola Karlsson (m), Nils-Göran Holmqvist (s), Marie Granlund (s), Gunilla Wahlén (v), Inger Strömbom (kd), Ola Sundell (m), Ingegerd Saari-
nen (mp), Åke Sandström (c), Eva Flyborg (fp), Anne Ludvigsson (s) och Karl Gustav Abramsson (s).

Särskilt yttrande

Per Westerberg (m), Göran Hägglund (kd), Karin Falkmer (m), Ola Karlsson (m), Inger Strömbom (kd), Ola Sundell (m), Åke Sandström (c) och Eva Flyborg (fp) anför:

Vi vill erinra om vår tidigare framförda uppfattning beträffande statliga företag. Statens främsta uppgift inom näringspolitiken är att ange generella ramar och regelsystem för företagens verksamhet. Det arbete som påbörjades under den borgerliga regeringen med att minska statens företagsägande bör därför fortsätta. Med en privatisering av statliga företag uppnås en mer tydlig och kompetent ägarroll, kommersiellt bättre rustade företag och en ökad ägarspridning.